

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

#### 1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

#### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปี 2 ถึง ชั้นปี 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2548 จำแนกตามสาขาวิชา ดังนี้

| สาขาวิชา                              | จำนวนนักศึกษา (คน) |
|---------------------------------------|--------------------|
| 1. การเงิน                            | 143                |
| 2. การจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว | 164                |
| 3. เทคโนโลยีอาหาร                     | 55                 |
| 4. เศรษฐศาสตร์                        | 131                |
| 5. การประมง                           | 96                 |
| 6. วิทยาการคอมพิวเตอร์                | 94                 |
| รวม                                   | 683                |

แหล่งข้อมูล : งานบริการการศึกษา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2548

## 2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Nd^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

d = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ  $\pm 5$  ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$d = (0.05) \quad d^2 = .0025$$

จากการคำนวณจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ชั้นปี 2 ถึง ชั้นปี 4 ซึ่งเป็นประชากรของการวิจัย จำนวน 683 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 252 คน เมื่อคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแยกตามสาขาวิชาโดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามสาขาวิชา

| สาขาวิชา            | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |          |      |          |      |          |      |
|---------------------|---------|---------------|----------|------|----------|------|----------|------|
|                     |         | รวม           | ชั้นปี 2 |      | ชั้นปี 3 |      | ชั้นปี 4 |      |
|                     |         |               | ชาย      | หญิง | ชาย      | หญิง | ชาย      | หญิง |
| การเงิน             | 143     | 53            | 4        | 19   | 2        | 13   | 3        | 12   |
| การจัดการการโรงแรมฯ | 164     | 60            | 4        | 21   | 3        | 15   | 2        | 15   |
| เทคโนโลยีอาหาร      | 55      | 20            | 4        | 8    | 1        | 2    | 1        | 4    |
| เศรษฐศาสตร์         | 131     | 48            | 7        | 15   | 8        | 8    | 3        | 7    |
| การประมง            | 96      | 36            | 9        | 8    | 6        | 5    | 4        | 4    |
| วิทยาการคอมพิวเตอร์ | 94      | 35            | 8        | 8    | 5        | 4    | 4        | 6    |
| รวม                 | 683     | 252           | 36       | 79   | 25       | 47   | 17       | 48   |

## 2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ได้แก่ นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุด นักศึกษาที่อยู่อาคารเรียนรวม หอพักนักศึกษา ตามจำนวนตัวอย่างที่คำนวณไว้

## 3. ตัวแปรในการวิจัย

### 3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

- เพศ
- สาขาวิชา
- ชั้นปี

### 3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

#### การใช้ห้องสมุด

- วัตถุประสงค์การใช้
- ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้
- ประเภทบริการของห้องสมุดที่ใช้
- วิธีการที่ใช้สืบค้นสารสนเทศ
- ความถี่ในการใช้
- ช่วงเวลาในการใช้
- ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้

#### ปัญหาในการใช้ห้องสมุด

- ด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด
  1. อาคาร/สถานที่
  2. ครุภัณฑ์
- ด้านทรัพยากรสารสนเทศ
- ด้านการบริการ
- ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
- ด้านระเบียบและข้อบังคับ
  1. เวลาทำการของห้องสมุด
  2. ระเบียบการยืม-คืน
- ด้านตัวนักศึกษา

#### 4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ เกี่ยวกับเพศ สาขาวิชา ชั้นปี ประสบการณ์การเรียนรู้วิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ห้องสมุด ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์การใช้ ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ประเภทบริการของห้องสมุดที่ใช้ วิธีการที่ใช้สืบค้นสารสนเทศ ความถี่ในการใช้ ช่วงเวลาในการใช้ ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุด เกี่ยวกับ ด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการบริการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านระเบียบและข้อบังคับ ด้านตัวนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

#### 5. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรม งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการทำวิจัย และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม

5.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

5.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม 1 ชุด

5.4 ทดสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้นักศึกษาที่เข้ามาห้องสมุดเป็นผู้ตอบ จำนวน 15 ชุด

5.5 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.6 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้กลับมา

5.7 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5.8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### 6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ทุกสาขาวิชา ชั้นปี 2 ถึงชั้นปี 4 จำนวน 252 คน การแจกแบบสอบถามแบ่งย่อยตามแต่ละสาขาวิชา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผู้วิจัยดำเนินการ

แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2548 ถึง วันที่ 18 มิถุนายน 2548 โดยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ณ ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย อาคารเรียนรวม และหอพักนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย ตามจำนวนตัวอย่างของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาและชั้นปีจนครบจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ การแจกแบบสอบถามจะแจกให้พร้อมทั้งรอเก็บคืนทันทีหลังจากที่นักศึกษาตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบ 252 ชุด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC<sup>+</sup>

## 7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC<sup>+</sup> ด้วยการหาค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

|                  |           |         |            |
|------------------|-----------|---------|------------|
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง | 4.51-5.00 | หมายถึง | มากที่สุด  |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง | 3.51-4.50 | หมายถึง | มาก        |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง | 2.51-3.50 | หมายถึง | ปานกลาง    |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง | 1.51-2.50 | หมายถึง | น้อย       |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง | 1.00-1.50 | หมายถึง | น้อยที่สุด |

## 8. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

## 9. สถานที่ทำการวิจัย

ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย